

Kroonika

Alfred Otsa stipendiumid jagatud

8. mail jagati tudengitele Eesti Teaduste Akadeemia saalis traditsioonilisi Alfred Otsa nimelisi stipendiume õppimiseks Rootsi Chalmersi Tehnikaülikooli magistriprogrammides.

7. – 8. mail viibisid Tallinna Tehnikaülikoolis Alfred Otsa stipendiumifondi juhatuse esimees Mart Mägi ning fondi juhatuse liikmed Sven Olving, Enno Abel, Peter Andrekson ja Uve Matson, et selgitada välja tänavad stipendiumisaajad.

Seekord kandideeris 11 tudengit (8 TTÜst, 1 Tallinna Ülikoolist ning 2 juba Chalmersis õpinguid alustanud üliõpilast).

Fond otsustas toetada nelja tudengit nelja semestri jooksul, kogusummas 1 047 200 krooni (616 000 SEK).

2007. a stipendiaadid on (neli semestrit):

- Eva Talve (õpib Chalmersis: *Business Design, Management and Economics of Innovation*),

- Siim Saarlo (õpib Chalmersis: *Software Engineering and Technology, Secure and Dependable Computer Systems*),

- Mait Märdin (õpib Chalmersis: *Software Engineering and Technology, Networks and Distributed Systems*),

- Kaarel Rand (õpib Chalmersis: *Supply Chain Management, Automotive Engineering*)

Lisastipendiumid üheks semestriks said:

- Dea Veeremäe,
- Eret Rääk.

Külas Gruusia kolleegid

Mai algul viibis rahvusvaheliste suhete osakonna korraldusel ja USA-Euroopa programmi raames õppereisil Eestis 4-liikmeline delegatsioon Tbilisi Riiklikust Ülikoolist, külalstades ka Tehnikaülikooli.

Kvaliteedineljapäevak

10. mail peeti nõukogu saalis matemaatika ja füüsika õpetamise teemaline kvaliteedineljapäevak. Päeva juhtis TTÜ nõukogu õppekomisjoni esimees prof Ennu Rüstern. Õppeprorektor Jakob Kübarsepp rääkis matemaatika ja füüsika õpetamise efektiivsusest TTÜs. Matemaatika õpetamisest kõneles ka matemaatikainstituudi direktor prof Peeter Puusepp ning füüsika õpetamisest füüsikainstituudi direktor dots Pavel Suurvarik.

Arengufond jagas stipendiume

Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi ja Vilistlaskogu pidulikult vastuvõtul 11. mail Tallinna Raekojas jagati tudengitele stipendiumiraha, autasustati ülikooli kuld- ja ausponsorid, allkirjastati koostöölepingud uute Vilistlaskapitaliga liitujatega ning sõlmiti uued koostöölepingud stipendiumide asutamiseks. Piduliku vastuvõtu avas TTÜ Arengufondi nõukogu ja Vilistlaskogu juhatuse esimees Gunnar Okk, tervitussõnad lausisid rektor Peep Sürje ja Tallinna abilinnapea Kaia Jäppinen.

Pärast avasõnu andis rektor üle tänukirjad TTÜ kuld- ja ausponsorile. Kuldsponsoriks, kelle annetus on vähemalt 250 000 krooni, tunnistas Tehnikaülikool AS EMT. Tiitli võttis vastu AS EMT juhatuse esimees Valdo Kalm. Ausponsoriks, kelle annetus on vähemalt 100 000 krooni, said vilistlased Tiina Mõis ja Jaanus Otsa.

Järgnevalt allkirjastati lepingud Arengufondi Vilistlaskapitaliga liitujatega, kelleks olid vilistlased Sulev Luiga, Raul Rebane ja Martin Sööt.

1999. aastal asutasid seitse vilistlast – Toomas Annus, Väino Kaldoja, Toomas Luman, Jüri Mõis, Andres Sarri, Koit Uus ja Olari Taal – TTÜ Arengufondi Vilistlaskapitali, annetades igaüks fondi 50 000 krooni. Seitsme aasta jooksul on Vilistlaskapitaliga liitunud 53 vilistlast.

Seejärel allkirjastati uued koostöölepingud stipendiumide asutamiseks TTÜ Arengufondis.

Koostöölepingud allkirjastati Enerpoint Saare OÜ-ga, kes asutas stipendiumi infotehnoloogia teaduskonna elektroonikadisaiaeriala bakalaureuseõppe üliõpilasele, Itella AS-ga, kes asutas stipendiumi infotehnoloogia teaduskonna magistriõppe üliõpilasele, ja Lennuliiklusteeninduse ASiga kes asutas ühe stipen-

diumi infotehnoloogia teaduskonna automaatikainstituudi bakalaureuseõppe üliõpilasele ning ühe stipendiumi sama teaduskonna automaatikainstituudi magistriõppe üliõpilasele.

Lisaks Raekojas allkirjastatud koostöölepingutele on Arengufond 2006. aastal sõlminud uued koostöölepingud AS-ga Nitrofert, kes asutas stipendiumi TTÜ Virumaa Kolledži tootmistehnika ja tööstusettevõttele, automaatikasüsteemide ja kütuste tehnoloogia erialade rakenduskõrgharidusõppe üliõpilastele ja AS-ga Viru Keemia Grupp, kes asutas stipendiumi sama kolledži tootmistehnika ja tööstusettevõttele, automaatikasüsteemide ja kütuste tehnoloogia erialade rakenduskõrgharidusõppe üliõpilastele. Toetusleping on sõlmitud Silmet Grupi AS-ga, kes annetas fondile 50 000 krooni.

Arengufond koostöös Tehnikaülikooli juhtkonnaga otsustas 2007. aasta kevadel anda välja 32 stipendiumi, kogusummas 525 000 krooni. Pidulikult vastuvõtul Tallinna Raekojas anti neist välja kolm stipendiumi doktorioõppe üliõpilastele ä 50 000 krooni, viis

stipendiumi magistriõppe üliõpilastele ä 25 000 krooni ja ä 30 000 krooni, kaks stipendiumi bakalaureuseõppe üliõpilastele ä 20 000 krooni ning kakskümmend kaks stipendiumi rakenduskõrgharidusõppe üliõpilastele (neli stipendiumi ä 15 000 krooni, üksteist stipendiumi ä 10 000 krooni ja seitse stipendiumi ä 5 000 krooni).

Lõppeval 2006/2007. õppeaastal on TTÜ Arengufond koostöös Tehnikaülikooli juhtkonnaga andnud nii tudengitele kui ka noortele doktorikraadiga õppejõududele välja ühtekokku 86 stipendiumit kogusummas 1 970 000 krooni.

TTÜ Arengufondi 2007. aasta kevadisi doktori-, magistri- ja bakalaureuseõppe ning rakenduskõrgharidusõppe stipendiume rahastavad sihtsuunitlusega sõlmitud lepingutega Tiina Mõis eraisikuna, Jaanus Otsa eraisikuna, AS-d BLRT Grupp, Eesti Energia, Harju KEK, Kadaka Varahaldus, Nitrofert, Norwes Metall, Viru Keemia Grupp, OÜ-d Kiviõli Keemiatööstus, Linxtelecom Estonia, Silbeti Plokk, Viru Net ja Tallinna Tehnikaülikool.

Kerly Orulaid

TTÜ Arengufondi nõukogu ja Vilistlaskogu juhatuse esimees Gunnar Okk

Loe ...

• Arengufondi stipendiaadid Raekojas **Lk 1**

• Geenitehnoloogia stipendiaat Peruust **Lk 2**

• Winter of Code parimate seas TTÜ tudengid **Lk 2**

• Eraõigusliku Cybernetica AS 10 aastat teadus- ja arendustegevust **Lk 3**

• Tehnikaülikooli sportlaste edutee **Lk 4**

Avaveerg

Ettevõtlus tehnikaharidust toetamas

Maikuu on Tehnikaülikooli õppureile olnud igati helde. Sellestki ajalehenumbrist võime lugeda kogunisti neljast rahalaevast, mis TTÜ tudengite sadamasse ankrud heitsid.

Enam kui miljon krooni jagati Göteborgi Chalmersi Tehnikaülikoolis õpingute jätkamiseks Alfred Otsa stipendiumifondist. Aastate jooksul on sellest fondist mõjusat toetust saanud kokku 44 TTÜ üliõpilast.

Tallinna päeval said 10 Tehnikaülikooli tudengit Tallinna linnalt kätte Poska nimelise stipendiumi. Neidki stipendiume on meie tudengeile jagatud aastate jooksul miljoni krooni jagu.

Sihtasutus Archimedes kuulutas maikuu väljamaalaste ja doktorantide tasemeõppeks ja välislahe-tusteks stipendiumi saajad – kokku 9,5 miljoni eest, ka sealt tuli märkimisväärt summa Tehnikaülikooli.

Enim stipendiumeid TTÜ tudengeile on läbi aastate jaganud siiski TTÜ Arengufond, tänava 11. mail üle poole miljoni krooni, kokku aga selle õppeaasta jooksul ligi 2 miljonit.

Kes on need tublid ettevõtted ja isikud, kes sel kombel toetavad Eesti tehnikateadusi, majanduse innovaatilist arengut ning inseneriõpet? Need on tehnikahariduse toetamise vajadust mõistnud edukad Eesti ettevõtted ja ettevõtjad, näiteks sel korral kuld sponsori tiitliga pärjatud AS EMT ning hõbesponsori tiitli saanud ettevõtjad Tiina Mõis ja Jaanus Otsa.

Tänavune õppeaasta on eriti selgelt tõestanud, et meie ärimaailm mõistab üha paremini oma kaalukat rolli meie ühiskonna ja majanduse arengu tagamisel kõrgetasemelise tehnikahariduse kaudu.

Samasuunaliseks uudiseks oli esmaspäevane koostöölepe allakirjutamine TTÜ ja Ida-Virumaa maavalitsuse vahel, eelkõige rahvusvahelisel tasemel kütuste tehnoloogia õppekava loomiseks TTÜs, aga ka tihendamaks koostööd riikliku põlevkivi programmi koostamisel ja käivitamisel ning loomaks põlevkivi tehnoloogia arenduskeskust.

T & A

NEPAL teadusvõrgustiku seminar Palmse

10.-12. mail 2007 peeti Palmse mõisas TTÜ Geoloogia Instituudi vanemteadur Siim Veski korraldamisel teadusvõrgustiku NEPAL avaseminar. Teadusvõrgustikku NEPAL (*Nordic NEtwork of PALaeoclimatology*) kuuluvad üheksa Norra, Rootsi, Soome, Eesti ja Leedu juhtivat paleoklimatoloogiaga tegelevat teaduskeskust ja võrgustikku toetab Põhjamaade haridust ja teadust rahastav institutsioon NordForsk. Võrgustik ühendab 43 erialateadlast ja 44 doktoranti.

Avaseminaril esinesid kliimamuutuste erinevaid aspekte kajastavate ettekannetega paleoklimatoloogid Bergeni, Stockholmi, Lundi, Helsingi, Vilniuse ja Tallinna ülikoolidest ning külalislektorid Potsdami ja Los Angelese teaduskeskustest.

Võrgustik organiseerib järgneva kolme aasta jooksul veel mitu teadusseminari. Lisaks saavad doktorandid osaleda mitmetel spetsiaalsetel erialakursustel, luua isiklikke kontakte juhtivate erialateadlastega ja neil on võimalik täiendkoolitusena külastada välisülikoole. Informatsiooni teadusvõrgustiku kohta saab koduleheküljelt <http://www.helsinki.fi/science/palaeoclim/NEPAL/index.htm>

Atko Heinsalu
TTÜ Geoloogia Instituudi vanemteadur

NEPALi seminarist osavõtjad Palmse

Tudengiulu

Palun joonista mulle teadlane!

EENet ja Teaduskeskus AHHA kuulutasid välja üle-eestilise arvutijoonistuste võistluse "Palun joonista mulle teadlane!" Pildile püüdmist ootavad filoloogid, matemaatikud, filosoofid, bioloogid, teoloogid, semiootikud, sillauurijad, ökoloogid, arheoloogid, geoloogid, kunstiajaloolased, metsa-uurijad, farmakoloogid, mäeteadlased, statistikaproffessorid, ajaloolased, füüsikadoktorid, meditsiiniteadlased, geneetikud, konna-uurijad, keemikud, astronoomid, botaanikud, turu-uurijad, majandusteadlased, biomeedikud, informaatikud, materjalitehnoloogid, patoloogid, emeriidid, tuleviku-uurijad ... - ja ka kõik teised targad ja tublid teadustegelased.

Teadlast saab joonistada igaüks, sest võistlus toimub kolmes vanuserühmas: kuni 12aastased, 13-18aastased ning 19aastased ja vanemad.

Joonistusi saab esitada 20. septembrini 2007. Võitjad selguvad Teadlaste Ööl 28. septembril.

Auhinnafondis on kolm sülearvutit ja muud toredad auhinnad, premeeritakse ka agaramaid juhendajaid. Parimad pildid lähevad edasi üle-euroopalisele võistlusele.

Konkursitingimustega saab lähemalt tutvuda ja pilte esitada EENeti kodulehel: www.eenet.ee/konkurss

Miks mitte saata oma pilt teele juba täna!

Tiina Mõisa stipendium geenitehnoloogia doktorandile Peruust

Õpe

Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi 2007. aasta kevadiste stipendiumite üks saajaid on TTÜ geenitehnoloogia instituudis teadurina töötav Peruust pärit doktorant Maria Cecilia Sarmiento Guerín. Tema doktoritöö käsitleb RNA vaigistamist (geenide väljalülitamise protsess), millel on suur perspektiiv nii molekulaarbioloogias kui ka meditsiinis, näiteks viirushaiguste ravis ja vähiteraapias.

Cecilia Sarmiento juhendaja, TTÜ geenitehnoloogia instituudi professori Erkki Truve sõnul on antud valdkonnaga maailmas tegeldud umbes kümme aastat ja möödunud aastal pälvis see isegi Nobeli preemia. RNA vaigistamise ehk geenide väljalülitamise mehhanismi on võimalik rakendada muuhulgas erinevate haiguste raviks. "Geenide väljalülitamise meetodit kasutatakse paljudes erinevates uurimisprojektides, kuid selle mehhanismi uurimisega tegeleb Eestis konkreetselt ainult meie töögrupp", lisas Truve.

37aastane Cecilia Sarmiento asus Eestisse elama juba kümme aastat tagasi peale magistrikraadi saamist Lima La Molina Rahvuslikus Põllumajandusülikoolis.

SA TTÜ Arengufond on

Biotehnoloogia magistrikraad oli ka eelduseks tema tööle asumiseks Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituuti (KBFI)se.

2004. aastast töötab ta TTÜ geenitehnoloogia instituudis, kus tegeleb ka oma doktoritööga. Cecilia sõnul, kes räägib eesti keelt peaaegu laitmatult, on töö- ja õppeaeg Eestis olnud talle sedavõrd meeldiv ning Eesti teaduse tase just molekulaarbioloogias ja geenitehnoloogias niivõrd kõrge, et ta kaalub ka oma tuleviku siduda teadustööga Eestis.

SA TTÜ Arengufond on

2006/2007. õppeaastal maksnud Tallinna Tehnikaülikooli tudengitele kokku pea 90 stipendiumit kogusummas ligikaudu 2 miljonit krooni.

Eelpoolmainitud Tiina Mõisa doktoriõppe stipendium on asutatud 2005. aastal ja tähendab 50 000 krooni eraldamist igal õppeaastal ühele TTÜ matemaatika-loodusteaduskonna doktoriõppe edukale naistudengile. Tiina Mõis on pälvinud 2005. aastal tiitli "TTÜ Aasta Vilistlane".

Stipendiumi pidulik kätteandmine oli Tallinna Raekojas 11. mail.

Üliõpilaste tarkvaraprojektide konkursi *Winter of Code* võitjad

Tudengiulu

Winter of Code on tarkvaraprojektide konkurss, kus üliõpilaste meeskondi juhendavad erasektori säravaimad arendajad. Ettevõtmine on ellu kutsutud eesmärgiga tuua Eesti IT haridusse rohkem praktikat ja samas lähendada tudengeid nende tulevastele tööandjatele. Lisaks kogemusele ja kontaktidele said oma projektidega edukalt lõpule jõudnud meeskonnad ka märkimisväärseid auhindu.

Eesti juhtivad IT ettevõtted pakkusid välja projektid koos juhendajatega ja auhinnafondi, kolme suurema IT ülikooli üliõpilased moodustasid meeskonnad ja asusid projekte ellu viima. Tegemist oli Eestis esmakordse sellises mastaabis koostööga ülikoolide ja eraettevõtete vahel, mille korralduslikku külge toetas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

Kõigi projektide juhendajatest ja ülikoolide esindajatest koosnenud žürii otsuse põhjal jagati auhinnad järgmiselt.

• Üks I koht, auhind 32 000 krooni
Skype WhiteBoard
Meeskond: Aivo Paas, Indrek Altpere (TÜ). Juhendajad Tõnis Tüür ja Tanel Hiir.
Sponsor Skype.
Projekti veebileht: <http://www.whiteboardmeeting.com/>

• Kaks II kohta, auhind à 16 000 krooni
Oracle'i andmebaaside sirvija
Meeskond: Andrei Žuk, Kirill Frolov (TTÜ). Juhendaja Erik Jõgi
Sponsor Hansapank.

Projekti veebileht:
<http://ajaxora.sourceforge.net/>

Turniirimänguserver ja -klient
Meeskond: Rainer Villido, Tarmo Rasmann, Jaan Neljandik (TÜ)
Juhendaja Jan Willemson
Sponsor Playtech.
Projekti veebileht:
<http://rajata.gekoke.ee/>

• Kolm III kohta, auhind à 8000 krooni
JavaScripti kompilaator
Meeskond: Arvo Sulakatko, Raul Pihlak (ITK).
Juhendaja Margus Freudenthal
Sponsor Cybernetica.
Projekti veebileht:
<http://jsc.sourceforge.net/>

Lühivaliku teenuse juhtimine mobiililt
Meeskond: Tanel Ainla, Steve Perkson (TÜ).
Juhendajad Indrek Ott ja Meelis Luiks
Sponsor EMT.

Projekti veebileht:
<http://woc.cs.ut.ee/Abstracts/EMT>

MapCat AJAX – kaardirakendused veebi
Meeskond: Aleksandr Smirnov (TTÜ).
Juhendaja Neeme Praks
Sponsor Regio.
Projekti veebileht:
<http://puuk.regio.ee/~neeme/mapcat.ajax/>

Skype Whiteboard ehk virtuaalne joonistustahvel on uudne ja mugav grupitöö vahend, mis võimaldab pidada tulemuslikke koosolekuid osapoole asukohast sõltumata. Konkursi võidutöö lõpptulemus *WhiteBoardMeetingu* tarkvara näol on nüüd projekti veebilehelt vabalt allalaetav kõigile Windows XP või Vista kasutajatele.

Lähemalt projektide ja võistluse kohta veebilehelt <http://woc.cs.ut.ee/>.

Ahto Truu
Žürii esimees

Pildil: Oracle'i andmebaaside sirvija löid Andrei Žuk ja Kirill Frolov (TTÜ)

Ülikool & Ühiskond

Toetus välisdoktorantide õpingutele Eestis

Toetamaks Eesti ülikoolide aktiivset osalust rahvusvahelises teadmisingluses, allkirjastas haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas otsuse rahastada alates 2007/2008. õppeaastast kaheksa välisdoktorandi õpingud Eesti ülikoolides. Kõik rahastatavad õppekohad on bioteaduste ja füüsikaliste loodusteaduste õppesuunal. Iga doktorandi õpingute rahastamiseks maksab SA Archimedes nelja doktorantuuriaasta jooksul keskmiselt 850 000 krooni.

SA Archimedes akadeemiliste mobiilustoetuste keskuse juhi Katrin Kiisleri sõnul on stipendiumiskeemi loomise eesmärgiks aidata motiveeritud tippspetsialistide astumist Eesti ülikoolide doktoriõppesse ning seeläbi toetada Eesti ülikoolide rahvusvahelistumist.

Välisdoktorantidele makstava õppetoe suurus on võrdne riikliku koolitustellimusega õppivate doktorantide õppetoe suurus, see on 6000 krooni kuus. Lisaks kaetakse välisdoktorandi iga-aastane reisikulu, ravikindlustus ja elamisloa riigilõiv. Ülikoolile eraldatakse õpperaha mitte-residentid doktorandi õppekoha eest maksutakse samuti riikliku koolitustellimuse määrade sarnastel alustel.

Välisdoktorantide õpingute täiendavat toetamist alustati 2006/07. õppeaastal, mil toetus eraldati kahe välisdoktorandi õpetamiseks. 2007/2008. õppeaastal õpib selle stipendiumiskeemiga Eesti ülikoolides koos varem alustanudega juba kümme välisdoktoranti, neist kuus Tartu Ülikoolis, kolm Eesti Maaülikoolis ja üks Tallinna Tehnikaülikoolis, viimases arvutiteadlane Vineeth Govind (India).

SA Archimedes

Tudengiulu

Osaluskaupna otsib superpostkaarti

16. mail sai postkaardikonkursi väljakuulutamise avalöögi Eesti Noorteühenduste Liidu korraldatav osaluskaupna. Postkaardikonkursi teemaks on noorte osalus ning osalema oodatakse kõiki 14-26 aastaseid noori. Noorte osalus tähendab noorte õigust, võimalust ja soovi ühiskondlikku elus kaasa lüüa ja otsuste langetamist mõjutada. Teemat võib avada nii analüüsivalt, kriitiliselt kui ka humoorikalt.

Võistlustööd võivad olla valmistatud mistahes tehnikas. Kõik võistlustööd peavad olema postitatud 15. juuniks. Ühe osaleja kohta võib esitada kuni neli kavandit. Elektroonilised tööd saata aadressile konkurss@enl.ee, paberil tööd palutakse saata posti teel aadressil: Eesti Noorteühenduste Liit, Estonia pst 5a, Tallinn 10143, märksõnaga "Konkurss".

Parimad tööd antakse välja tasuta postkaardidena, parimatele kujundajatele on väärikad auhinnad välja pannud konkursi toetajad Sebak Sukeldumiskeskus, Swatch, GoTravel, Korpus ja Teip.ee. Välja antakse ka parima *pointi* ja arvutigraafika eriauhinnad.

Osaluskaupna on Eesti Noorteühenduste Liidu projekt koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga, mille eesmärgiks on teavitada noori ja laiemat üldsust noorte võimalustest olla kaasaraakijad ühiskonna otsustusprotsessides nii kohalikul kui üleriigilisel tasandil. Kaupna tunnuslause "Ütle, kui mõtled!" kutsub noori üles oma häält kuuldavaks tegema. Kaupna raames toimuvad erinevad konkursid, vastavasisuline suvekool noorteorganisatsioonidele, rahvusvaheline seminar, välireklaamikampaania ja maakondlikud ümarlaidud. Täpsem info kaupna kodulehelt <http://osale.enl.ee/>

Osaluskaupna toetavad Haridus- ja Teadusministeerium, Hasartmängumaksu Nõukogu ja Euroopa Noored.

Eesti Noorteühenduste Liit on noorteorganisatsioonide eestkostevõime ühendus, mis ühendab 51 Eestis tegutsevat noorteorganisatsiooni.

Eliis Vennik
avalike suhete juht
Eesti Noorteühenduste Liit

T & A

Kümme aastat eraõiguslikku teadus- ja arendustegevust*

Mai algul tähistas AS Cybernetica, kes tegutseb tihedas koostöös TTÜ Kübernetika Instituudiga, oma 10. aastapäeva. Küsime, mis tingis teadus- ja arendustöö tegemiseks tollal tavatu eraaktsiaseltsi moodustamise?

AS Cybernetica AS juhatuse esimees akadeemik Ülo Jaaksoo:

Me peame selleks meenutama, mis toimus meie ühiskonnas 10 aastat tagasi. Oli selge, et uus aeg vajab uut teaduskorraldust. Senini oli paralleelselt kaks T&A süsteemi: Teaduste Akadeemia instituudid ja ülikoolide süsteem. Aastail 1994-95 võeti vastu otsus, et Eesti ei suuda kahte rööbiti süsteemi ülal pidada ning instituudid viidi ära Teaduste Akadeemia süsteemist ülikoolide haldusse, kus neist moodustati ülikoolide asutused. See oli loomulik ja arusaadav käik teadustöö kontsentreerimiseks ja fokuseerimiseks.

Õnneks oli selleks ajaks kehtestatud teaduskorralduse seadus, mis nägi ette kolme tüüpi teadusasutusi: avalik-õiguslikud ehk ülikoolid, riiklikud ja eraõiguslikud teadusasutused. Otsustasime valida viimase variandi kasuks ja moodustada osat Kubl'st aktsiaseltsi, mis muidugi tõi kaasa teatavaid valulisi otsuseid.

Mehaanikat, matemaatikat, arvutiteadust puudutav osa läks Tallinna Tehnikaülikooli katuse alla. Teisest osast moodustati äriühinguna teadus-arendusettevõtte AS Cybernetica, mis tõhusalt ka kommertsialiseerib oma töötulemusi.

Mis on olnud põhilised töösuunad ja tulemused 10 aasta jooksul, mida võiks esile tõsta?

Ülo Jaaksoo: Oleme jätkanud fundamentaalset teadustegevust, see puudutab eriti infoturvet ja krüptoloogiat, milleks meil on tugev uurimisgrupp. Oleme läbinud rahvusvahelise evalveerimise, meil on piisav kvalifikatsioon, mida riik tunnustab ja annab toetust seda tüüpi alusuuringute tegemiseks.

Meie tööd on suurelt osalt tehtud tihedas konkrentsis võidetud riigihangete tulemusena. Kui rääkida suurematest töödest, siis ei saa kindlasti märkimata jätta e-hääletust. Eesti tegi märtsikuus ajalugu, valimistel osales üle 32 tuhande valija interneti teel ja see kulges edukalt ning me loodame, et projekt areneb edasi.

Võiks veel nimetada X-teed, andmevahetuskihti, meie riigi andmebaaside ühiskasutamise võimalust, samuti Gofrep – Soome-Eesti-Vene ühisprojekt laevaliikluse jälgimiseks Soome lahel. Oleme arendanud ka led- ehk valgusdioditehnoloogiat, eelkõige tänu Veeteede Ametile, kes on meie suuremaid tellijaid.

Viimati võitsime riigihanke kahe radaripositsiooni väljaarendamiseks Eesti idapiiril, mis oli rahvusvaheline riigihanke, kus konkureerisime suurte globaalsete firmadega, kuid võitsime neid siiski.

Viimasel ajal on palju juttu olnud infoturbe probleemidest seoses Eesti arvutivõrkude vastu suunatud küberrünnakutega. Küllap need osutavad ilmekalt, et Teie ettevõttes arendatud alusuuringud selles vallas on muutunud korraka vägagi eluliseks vajaduseks. Küllap peaks see panema otsustajaid mõtlema sellele, et tee alusuuringuist rakendusteni võib elu nõudel kujuneda vahel vägagi lühikeseks?

Tehnoloogia kiire arenguga seoses olid kõik need probleemid oodatavad, kuid usun, et me seisame täna päris hästi, sest oleme 10-15 aastat valmistanud ette häid spetsialiste infoturbe alal, kes loevad kursusi nii Tallinna Tehnikaülikoolis kui Tartu Ülikoolis. Oleme korraldanud koos KubI ja teiste teadusasutustega seminare ja muid ettevõtmisi nende probleemide teadvustamiseks. Sügavam analüüs seoses küberrünnakutega seisab kindlasti veel ees, aga tundub, et siin, Eestis, oleme siiski üsna hästi kaitstud.

Küsis Mart Ummelas

*intervjuu oli eetris Vikerraadios 13. mail teadussaates Labor.

Mälestusavaldus Eesti päritolu füüsikateaduste klassikule

11. mail saabus Tallinnasse Saksa mootetehnika professorite delegatsioon mälestamiseks Eestis sündinud ja üles kasvanud, kuid põhiliselt Saksaamaal teadustööd teinud füüsikut Thomas Johann Seebecki.

Thomas Johann Seebeck, keda on nimetatud ka "kingituseks maailma füüsikale", sündis 1770. aastal Tallinnas

jõuka kaupmehe pojana. Aprillis möödus kuulsa füüsiku sünnist 237 aastat. Keskhariiduse sai ta Tallinnas praeguses Gustav Adolphi gümnaasiumis, kõrghariiduse ja doktorikraadi aga arstiteadlasena Berliinis ja Göttingenis. Maailma teaduse ajalukku on Thomas Johann Seebeck läinud füüsikuna, eeskätt termoelektrilise nähtuse,

nn. Seebecki efekti avastajana.

Nimetatud efekt väljendub elektrivoolus, mis tekib kahest eri metallist või pooljuhist koostatud vooluringis, kui materjalide liitekohtade temperatuurid on erinevad. Lihtsaimat termoelementi e. termopaari saab kasutada tajurina väikese inertsi-ga täpsetes termomeetrites, mis võivad talitleda väga laias temperatuurivahemikus (-270 + 2500°C). Paljudest termopaaridest koostatud termopatareisid võib kasutada termoelektrilistes generaatorites, näiteks tuumareaktsioonide soojuse vaheetuks muundamiseks elektrienergiaks. Seda tüüpi vooluallikad on tänapäeval asendamatu näiteks NASA kosmoselaevades, kui need on Päikesest juba niivõrd kaugele eemaldunud, et päikesepatareid ei suuda enam üha nõrgeneva valgusvoo tõttu toota aparatuurile vajalikku elektrienergiat.

Seebecki teaduslikku pärandit arendatakse tänapäeval edasi kogu maailmas, Eestis eeskätt Tallinna Tehnikaülikooli elektroonikainstituudis ja Kübernetika Instituudis.

Mälestusüritusel avati Thomas Johann Seebecki teaduspärandile pühendatud seminar TTÜ Energeetikamajas ja enne seda mälestustahvel Seebecki sünnimajal Raekoja plats 4/Dunkri tn. 2.

Tallinna päeva tava kohaselt andis linnavolikogu esimees Toomas Vitsut 15. mail 18 üliõpilasele ja noorele teadlasele kätte linna stipendiumi. Jaan Poska nimelise stipendiumi pälvijad Tallinna Tehnikaülikoolist Mikk Lõhmus, Olga Velts, Madis Juurma, Tarmo Robal, Eduard Petlenkov, Jaanus Riibe, Indrek Reile, Andres Viia, Priit Uuemaa ja Veiko Karu. Tallinna linnaapea Edgar Savisaar ja TTÜ rektor Peep Surje kirjutasid samas alla linna ja ülikooli uuele 5aastasele koostöölepingule. Sellega tähtsustab linn majandus- ja insenerihariidust, rõhutas linnaapea.

Tudengielu

Kristjan Jaagu stipendiume 9,5 miljoni krooni eest

Eesti kõrgkoolide tudengite ja noorte õppejõudude õppetööga seotud välisreise toetav Kristjan Jaagu stipendiumiprogramm andis 2006/2007. õppeaastal välja 210 stipendiumit kogusummas 9 468 407 krooni. Toetusi jagati kolmes kategoorias: tasemeõpe, osaline õpe välismaal ja välislahetused.

Välissõidu stipendium toetab magistrantide, doktorantide ja noorte õppejõudude kuni 21-päevaseid välisreise, mida enamasti kasutatakse konverentsidel, raamatukogudes või laboratooriumites käimiseks. Välissõidu kategoorias laekus 377 taotlust, mille seast valiti välja 136 stipendiaati. Stipendiumiteks jagati 1 728 632 krooni, mis teeb keskmiselt 12 710 krooni toetuse kohta. Stipendiaatide seas oli enim bioteaduste (23), tehnikaalade (19) ning füüsikaliste loodusteaduste (19) üliõpilasi. Kõige rohkem sõideti USAsse, järgnesid Saksamaa, Suurbritannia, Soome ja Itaalia.

Osalise õppe stipendium toetab Eesti ülikoolide magistrantide ning doktorantide kuni 5-kuulise välisõpinguid. Laekunud 91 taotlusest rahuldati 51 ja stipendiumiteks jagati 3 171 250 krooni, mis teeb keskmiselt 68 181 krooni toetuse kohta. Enim stipendiaate oli humanitaaria (9), tehnikaalade (8) ning füüsikaliste loodusteaduste vallast. Populaarsemad sihtkohamaad olid Suurbritannia, Rootsi ja Saksamaa.

Tasemeõppe stipendiumiga toetatakse magistrantide ja doktorantide välisõpinguid kuni ühe akadeemilise aasta ulatuses. 2006. aastal laekus 85 taotlust, mille seast valiti välja 28 stipendiaati. Taotlejate seas oli rohkem ärimägede ja halduse, kunstide ning humanitaaria valdkonna üliõpilasi, stipendiaatide seas aga loodus- ja täppisteaduste, tehnoloogia ja tervise valdkonna tudengeid. Iga kolmas tasemeõppe stipendiaat õpib Suurbritannias, populaarsed õpikohad on ka Soome ja Rootsi. Kui teistes riikides jääb stipendiumi suurus õppeaasta kohta keskmiselt 160 000 krooni piiresse, siis Suurbritannia stipendiumid on üldise õppemaksu tõttu suuremad – keskmiselt 206 583 krooni.

Kristjan Jaagu stipendiumiprogrammi taotlustingimuste ja -tähtsuse kohta 2007/2008. õppeaastaks saab tutvuda SA Archimedes akadeemiliste mobiilsustoetuste keskuse kodulehel <http://www.archimedes.ee/amk>

Kristjan Jaagu riiklik stipendiumiprogramm algatati Haridus- ja Teadusministeeriumi ning SA Archimedes koostöös 2003. aastal.

Tallinna Grand Prix 2007

1. juunil 2007 toimub TTÜ territooriumil Tallinna Grand Prix 2007 jalgrattasõiduvõistlus ning sellega seoses on liiklus ümber korraldatud. 31. mail kl 22 suletakse Ehitajate teelt sõidukite sissesõit TTÜ esimesse parklatesse. TTÜ hoonetele juuresõit on 31. maist kl 22 – 1. juuni kl 10.00 Akadeemia teelt ja võistluste sulgemisel kl 10 kuni võistluse lõpuni (umbes kl 19) Mustamäe polikliiniku juurest algava kvartalisese tee kaudu, ületades rajajulgustuse juhendamisel Akadeemia tee. Vt ka muid liikluspäringuid täpsemalt TTÜ veebist.

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht

Mente et Manu

Ilmub aastast 1949

19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (I-214)
Tel 620 3615, faks 620 3591
E-mail: ajaleht@ttu.ee
<http://www.ttu.ee/ajaleht>

Vastutav väljaandja Tiit Sinissaar
Tegevtoimetaja Mart Ummelas
Infotoimetaja Kersti Vähi
Keeletoimetaja Helgi Arumaa
Makett ja küljendus Liivi Pettai
Fotod TTÜ
Trükikoda SpinPress

1918
TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOL

Tallinna Tehnikaülikooli missioon on Eesti jätkusuutliku arengu toetamine teadusloome ja teaduspõhise kõrghariduse kaudu tehnika-, täppis-, loodus- ja sotsiaalteaduste vallas.

Tallinna Tehnikaülikool kuulutab konkursi akadeemilistele ametikohtadele:

KEEMIA- JA MATERJALITEHNOLOOGIA TEADUSKOND

Polümeerimaterjalide instituut

Tekstiilitehnoloogia õppetool

• lektor 1,0 01.09.2007-31.08.2012

MAJANDUSTEADUSKOND

Majandusuuringute keskus

• vanemteadur 1,0 01.09.2007-31.08.2012

Konkursil osalemiseks esitada TTÜ personaliosakonda:

- omakäeline avaldus rektori nimele;
- *curriculum vitae* (vormi leiate aadressilt <http://www.ttu.ee> töö ja praktika alt);
- kõrgharidust või akadeemilist kraadi tõendava dokumendi originaal või notariaalselt tõestatud ära kiri;
- publikatsioonide nimekiri;
- TTÜ õppejõud ja teadustöötajad esitavad tööplaani-aruande eelneva tööperioodi kohta;
- konkursil osaleja soovil muud tema poolt oluliseks peetavad dokumendid ja materjalid.

Dokumentide esitamise tähtaeg on 05. juuni 2007.a.

Täpsem teave konkursi kohta TTÜ personaliosakonnast:

Ehitajate tee 5, Tallinn 19086, ruum III- 105

Telefon: 620 2056, e-mail: cv@ttu.ee

<http://www.ttu.ee>

TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOLI
TALLINNA KOLLEDŽ

Tallinna Tehnikaülikooli Tallinna Kolledž kuulutab välja konkursi järgmiste akadeemilistele ametikohtade täitmiseks 21.08.2007–20.08.2012:

Informaatika lektor 1,0 kohta

Konkursil osalemiseks esitada alljärgnevad dokumendid:

- omakäeline avaldus direktori nimele;
- *curriculum vitae*;
- kõrgharidust või akadeemilist kraadi tõendava dokumendi originaal või notariaalselt tõestatud ära kiri;
- publikatsioonide nimekiri;
- TTÜ õppejõud ja teadustöötajad esitavad tööplaani-aruande eelneva tööperioodi kohta;
- konkursil osaleja soovil muud tema poolt oluliseks peetavad dokumendid ja materjalid.

Dokumentide esitamise tähtaeg on 12. juuni 2007.a.

Täpsem teave konkursi kohta internetist:

<http://personal.ttu.ee/akadeemilised>

Dokumendid esitada aadressil:

Tõnismägi 14, 10119 Tallinn, ruum 22

TEADUSAUHINNAD ÜLIÕPILASTELE

Eesti Teaduste Akadeemia annab 2007. aastal parimate üliõpilastööde autoritele kuni 20 auhinda (à 3000 – 5000 kr).

Teadustööde võistlusel võivad osaleda Eesti ülikoolide üliõpilased ja Eestist pärit üliõpilased välismaa ülikoolides, kes töö esitamisel jätkavad ülikoolis diplomi-, bakalaureuse- või magistriõpet või on lõpetanud need perioodil 1.09.2006 – 31.08.2007.

Konkursile võib esitada õpingute ajal lõpetatud ning vormistatud teadustöid, samuti nende tööde tulemuste põhjal avaldatud teaduspublikatsioone, milles üliõpilane on ainus või esimene autor. Esitatavad tööd võivad olla vormistatud ka diplomi-, bakalaureuse- või magistritööna.

Konkursikomisjon valib auhinnatud tööde autorite seast esinejad Teaduste Akadeemia saalis talvel toimuvale üliõpilastööde võistluse võitjate konverentsile.

Vastu võetakse töid (kõidetult), mille koos isikliku kirjaliku avalduse ja vajalike isikuandmetega (nimi, aadress, õppeasutus, eriala, kursus, telefoninumber, e-post) esitavad või postiga saadavad tööde autorid ise. Tööle lisada juhendaja kirjalik arvamus. Võõrkeelsel töö peab olema eestikeelne pealkiri ja lühikokkuvõte.

Töid võetakse vastu 28. septembrini aadressil:

Eesti Teaduste Akadeemia, Kohtu 6, 10130 Tallinn.

Sport

Universiaadile Bangkokki!

8. mail lõppes arvulise ülesandmise tähtaeg XXIV suveuniversiaadile Tai pealinnas Bangkokis 8.-18. augustini.

Eesti Akadeemilise Spordiliidu juhatus kinnitas universiaadikoondise kandidaadid üheksal spordialal. Kokku on nimekirjas 81 sportlast. Eesti osaleb Bangkokis kergejõustikus, vehklemises, ujumises, sulgpallis, iluvõimlemises, tennis, lauatennis, laskmises ja judos. Enim on koondise kandidaatide kergejõustikus – 40.

Universiaadile lähevad oma eelmise korra esikohta kaitsma Mirjam Liimask kergejõustiku 100 m tõkkejooksus ning Olga Aleksejeva vehklemise naiste epees. Eelmise universiaadi medalioomanikest lähevad medalit uuesti püüdlema Taavi Peetre (hõbemedal kuulitõukes) ja Irina Embrich (pronksmedal naiste epees).

Vehklejatest läheb võistlustulle 2001. a Pekingis pronksmedali võitnud Nikolai Novosjolov. Head võimalused medal võita on naiste epee võistkondlikul turniiril, teatavasti 2003. universiaadil Daegus võideti pronksmedal. Olga Aleksejeva ongi viimaselt kolmelt universiaadilt alati medaliga naasnud. Loodetavasti rõõmustavad vehklejad ka seekord põidlahoidjaid mõne medaliga.

Kergejõustikus on mitmel alal kandidaatide rohkemgi kui koondises kohti, sest igal alal saab kaasa teha kuni kaks sportlast igast riigist. Kümnevõistluses võistlevad koha eest koondises Päärn Brauer, Aigar Kuk, Gerri Pärson ja Tanel Türk. 110 m tõkkejooksus kandideerivad

koondisse Tarmo Jallai, Lauri Luhasalu, Rene Oruman ja Riho Õll.

Loodetavasti teeb oma pikad ket-takaared universiaadil Märt Israel ning jätkab Aleksander Tammerti ja Gerd Kanteri võidutraditsioone. Head esinemist ootame seekord naiskõrgushüppajatelt Viktoria Leksilt ja Anja Iljuštenkolt, kes jätkavad Kärt Siilatsi häid traditsioone. Universiaadikoondis selgub pärast eesti üliõpilaste meistrivõistlusi kergejõustikus 19. juunil Tartus.

Loodetavasti teeb taas ilusa etteaste meie iluvõimleja Irina Kikkas, ka meie võimlemisrühmalt ootame head esinemist ja head kohta. Ujumises on vetteminejaid mitu, kel-lel varasemad universiaadikogemused olemas, mistõttu on loota, et seekord esinetakse tavalisest paremini. Universiaadi ujumisvõistlustest võtavad teiste hulgas osa Ken Tomson, Andres Olvik, Maria Albert, Natalja Hissamuddinova, Elina Partyka, Jana Kolukanova.

Tennis on avaldanud universiaadil osalemissoovi Margit Rützel, kes võib jõuda päris kõrgele kohale. Meestest peaksid võistlema Mikk Irdoja ja Vladimir Ivanov.

Universiaadile lähevad ka kõik Eesti parimad lauatennisistid. Naistest momendi seisuga Mairi Marks, Marina Morozova, Svetlana Repp, Maria Smirnova ja meestest Dmitri Mihhejev, Aleksander Smirnov, Tarmo Valdre ja Kaarel Oviir.

Meie sulgpalluritest lähevad väljakule Kai-Riin Saluste ja Helen Reino, kes on mitmeid medaleid võitnud Euroopa kõrgkoolide meistrivõistlustelt. Kuigi konkurents universiaadil on väga tugev, loodame ometi parimat.

Suurte lootustega lähevad universiaadile meie laskurid. Laskmine on universiaadi kavas esmakordselt ja meie naised – Veera Rumjantseva, Triin Roostfeldt, Triin Kuusik – tahavad tagasi tulla vähemalt ühe medaliga. Ka meeslaskuritel Ivar Vainolal ja Tormis Saarel on võimalus teha hea võistlus ning jõuda kõrgetele kohtadele.

Judos esindab Eestit vaid üks judokas – Rauno Elokiuru.

Kahjuks ei jõudnud seekord universiaadile ükski pallimängukoondis. Kuigi võrkpallinaiskond soovis osaleda universiaadil, ei andnud eelmise korra 17. koht selleks õigust. Et korvpallimeeskond oli eelmine kord samuti viimaste hulgas, polnud ka neil võimalust pääseda universiaadile.

Enim on kandidaatide hulgas Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilasi, kummastki üle paarkümne. Lisaks neile on kandidaate Tallinna Ülikoolist, Rahvusvahelisest Ülikoolist Audentes, Sisekaitseakadeemiast, Eesti Mereakadeemiast, Tallinna Tehnikakõrgkoolist, Mainorist ja Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolist.

Mitu koondise kandidaati õpib välisriikides. Igal juhul aitab osalemine universiaadil valmistuda hästi ka järgmiseks olümpiaks ja näidata kõigile, et koos sportimisega on võimalik ning vajalik omandada ka kõrgharidus.

Lõplik universiaadikoondis selgub juuli alguses, kuna 8. juuliks läheb orgkomiteele nimeline ülesandmine. Praegune seis annab alust arvata, et Eesti saadab universiaadile tugeva koondise, kes tuleb tagasi nii mõnegi medaliga.

Ants Veetõusme
EASL

Sport

Tehnikaülikooli sportlaste eduteest

TTÜ saalihokimeeskond Eesti meister

Mai algul lõpetas TTÜ saalihoki meeskond Eesti meistrivõistlused tšempionidena, eelmise aasta hõbemedalid vahetati seekord tugevama tahte ja meisterlikuma mänguga kulla vastu.

Males akadeemilisteks meistriteks

Eesti Akadeemilise Spordiliidu meistrivõistlustel males tõestasid TTÜ meeskonnad inseneriharidust andva ülikooli kõrget intellektuaalset taset, võites 1. ja 3. koha.

Igat värvi medaleid SELLi mängudelt

Kaunases toimusid 19.-21. mail XXI-II SELLi mängude spordivõistlused.

Kaasa tegi üle poolteise tuhande üliõpilassportlase 16 riigist. Eestist osales üle saja sportlase, suurimad delegatsioonid saatsid Tallinna Tehnikaülikool ja Tartu Ülikool. Võistlemas olid ka mitu universiaadikoondise kandidaati.

Esimesel päeval jagus auhinnalisi kohti ka meie sportlastele. Ujumises tõi esikoha Andres Olvik 50 m seliliujumises ajaga 57,13. Vitali Jurov oli viies 100 m vabaujumises ajaga 53,04, neljanda koha sai ka SKA/TTÜ meeskond 4 x 50 m vabaujumises.

Orienteerumises võisteldi sprindidistantsidel. Meestest sai pronksmedali Jürgen Einpaal ajaga 14.39, kaotades teisele kohale vaid 10 sek. Teatevõistluses oli TTÜ meeskond 2. kohal.

Ka kergejõustiklased tõid Tehnikaülikooli mitu medalit. Esikoha sai 110 m tõkkejooksus Riho Õll ajaga 14,60, Lauri Luhasalu oli neljas ajaga 14,98. Kaugushüppes sai teise koha 7,18 esimesel katsel hüpanud Tõnis Sakk, kes kahjuks esimesel

hüppel saadud vigastuse tõttu ei saanud võistlust jätkata. Meeste odaviskes oli Risto Mätas 75,71 samuti teine. Naiste samal alal oli kolmas Kadri Kuub.

Laupäeval tõi kuldmedali Eestile kolmikhüppes universiaadikoondise kandidaat Jaanus Suvi tulemusena 15,73.

Lauatennis meeskonnavõistluses oli TTÜ meeskond kolmas. Veerandfinaalis võideti Prantsusmaa Le Mansi Ülikooli meeskonda 3:1, poolfinaalis saadi ülinapp 2:3 kaotus Leedu Kehakultuuriakadeemiast, 3. koha kohtumises aga võideti kuivalt 3:0 Läti Ülikooli. Individuaalselt võitis meestest Aleksandr Smirnov ja naistest oli Marina Morozova 3. kohal.

TTÜ võrkpallimeeskond jäi nappilt välja 8 parima hulgast. Korvpalliturniiri koosseis oli aga nii tugev, et meie meeskonnal polnud võimalust edasi pääseda.

3. mail esitlesid Tipikate moesõul oma nägemust meest TTÜ ja teiste kõrgkoolide üliõpilased. Sõud peeti kolmandat korda, andmaks TTÜ tekstiili ja rõivatehnoloogia üliõpilastele võimaluse oma loomingut laiemalt demonstreerida. Esitleti kokku kuut kollektsiooni, millest kolme parimat näidati ka afterparty klubi Terrarium.